

Öregember macskával

Németh István

A fia mindjárt ebéd után kiment a kisközségre, megnézni a kukoricát. A menyé, hogy elmosogatott, darát akart áztatni a kiscsirkéknek, de nem volt otthon dara. Akkor szedett egy szakajtó kukoricát, tiszta kötényt kötött maga elé, és mielőtt elindult volna a malomba, megparancsolta a garádicsra ülő apósának kétszer is, hogy ne mászkáljon el, ő csak leszalad a malomba cserélni, mindjárt itt lesz, nem zárt be semmit, két szemé legyen mindenre, üljön itt a garádicsra, ha közben jön valaki, küldje el, ők nincsenek itthon, jöjjenek akkor, ha ők itthon lesznek, senkit be ne engedjen, mert senkiben se lehet megbízni, az emberek amit látnak és bírnak ellopni, múltkor Nagyéktől fényes nappal kipakoltak...

Egy regényt mondott el a menyé az emberek megbízhatatlanságáról, de az öreg minden szavát elengedte a füle mellett, nem becsülte a menyét, tudta róla, hogy lop, még saját férjét is meglopja; azt várta, hogy kitegye a lábát. Ritkán marad itthon egyedül, pedig ő már csak ezeket az alkalmakat várja mindig, mert örökké éhes és egyetlen gondja, hogy egyszer jóllakjon. Mikor meghalt a felesége, legidősebb fia meg a menyé azonnal ideköltöztek, hogy „gondját viseljék szegény öregnek”, hogy főzzenek és mossanak rá, hogy egy pohár vizet adjanak neki, ha ágyhoz köti a betegség. De mióta itt lakik a fia, szüntelenül éhes. Csillapíthatatlanul éhes. Éhes reggeli után, éhes ebéd után, éhes vacsora után és éhes egész éjjel, már négy esztendeje megszokta nélkül éhes. Ilyen szörnyű éhség csak a katonaságnál eltöltött hét év alatt gyötörte, ott is, mint most a menyé, kiporciózták neki az ételt, s az az ember, akinek kiporciózzák az ételt, sohasem lakhat jól.

Mihelyt a menyé betette maga után a kiskaput, feltápszkodott a garádicsról, s bement a kamrába. A kamrában a kenyér, a szalonna és a többi ennivaló már rég nem ott állt, ahol ő megszokta, persze azért, hogy ő ne találjon rá olyan könnyen, dugják előle is, ami az ő fájáról való. Felforgatott

Sáfrány
Imre
szövegrajza

mindent, amíg végül a sarokban, a hordó tetején nedves ruhába göngyöltetve megtalálta a kenyeret, bicskájával azonnal szelt belőle egy hatalmas karéjt, de a kenyér mellé szeretett volna még valamit, s tovább kutatott. A kamra kis szellőztető ablaka előtt csüngtek a nagy oldal szalonnák, az óriási sonkák, néhány szál kolbász is volt még, de amint megpillantotta őket, abban a percben már egyiket se kívánta, ami kevés foga van még, mind rossz, nehezen rágná el a szalonnát. Mást kívánt. Nem tudta még mit, valami könnyű, puha ennivalót, valami jót, vajat vagy aludttejet, ilyesmit. A polchoz odatett egy széket, felkapaszkodott rá, sorra megnézte, mit rejtenek a polcok. Volt itt aludttej, vaj, túró, itt volt a déli maradék is; lám, mennyi megmaradt az ebédből, de a menye egy szóval se kérdezte, akar-e még... Gondolta, leemel egy köcsög aludttejet, de abban a pillanatban már azt se kívánta, a vajat se kívánta már, a délről megmaradt paprikást se, mit is egyen, valami jófélét kellene. A második polcon befőttésüvegek sorakoztak, azt se kívánta most, még feljebb kapaszkodott a harmadik polcon egyetlen egy üveg lekvárt talált. Ezt gondolkodás nélkül leemelte, fogta a nagy karéj kenyeret, kiült a garádicsra s nyugodtan falatozni kezdett.

Nagyon ízlet neki a lekvár.

Valami nagyon jó lekvár volt, már egészen kemény, vágni lehetett, kicsit savanykás, de nem tudott rájönni, miféle gyümölcsből főzheték.

Úgy gondolta, eszik belőle egy keveset, akkor a tetejét lesimítja, beköti az üveget és visszateszi a helyére. De nem tudta abbahagyni az evést. Kenyeret már nem is evett hozzá, mert az elvette a lekvár ízét; magában ette hát.

Akkor a lábához dörgölözött a nagy fekete macska, nyarvogott; nyilván éhes volt a macska is.

— Sicc! — szólt rá.

A macska nem futott el, kitartóan és egyre szaporábban nyarvogott, már felugrott a térdére.

Megfogta a macskát s messzire eldobta magától.

— Ez a macska örökké éhes! — duzzogott.

Megint csak visszajött hozzá, körmével belekapaszkodott nadrágjába és szüntelenül és szemtelenül nyávogott.

— Hát nem most adott a gazdasszonyod!... Menj egerészni! — lekapta fejről a kalapját, azzal próbálta elriasztani.

De a macska erőszakvos volt, már kezdte kihozni az öreget a sodrából. Hogy békében hagyja, tört neki egy darab kenyeret és odavetette neki a földre. A macska a kenyér után szagolt, de érintetlenül otthagya s csökönnyösen nyávogott tovább.

Dühbe gurult az öreg.

— Májat, májat? Majd adok én neked májat!

Feltápáskodott és körülnézett, mivel csaphatná meg ezt a dögöt. A folyosó sarkában meglátta a szijostort.

— Majd adok én neked májat mindjárt! — mondta. — Már a kenyér se jó neki! Akkor mért nem mész bogarászni!... Hogy minek tartják ezek ezt a nagy cudar macskát!

A szijostorral szaporán ráhúzott kettőt, a harmadik suhintás már nem érte, eliszkolt.

— Egyen meg a fene, élhetetlenje!

Leült vissza a garádicsra s ette tovább a lekvárt.

Már az üveg fenekét bögdöste a bicskahegygel.

A macska nem futott messzire, felugrott a kerítés oszlopára, s onnan nézte az öreget hangtalanul.

Az öreg is oda-oda pislogott, kezével riasztgatta még, de a macska nem mozdult az oszlop tetejéről. Semmit sem utált úgy, mint a macskát.

— Ha rajtam állna, nem soká világítana a gyertyád — mondta már harag nélkül. Aztán teljesen megnyugodva, lecsillapodva: — Megkapta a magáét, lám, most hallgat.

Nem is törődött vele többet, az üvegből kipiszkálta az utolsó morzsa lekvárt is, becsattantotta a bicskáját, megtörölte a bajszát s meglegedetten mondta:

— Ez jó volt.

Rágyújtott. A macska még mindig ott ült az oszlop tetején s mozdulatlanul nézte az öreget.

— Most nem vagy éhes? — nevetett kárörvendve a macskán.

Megint nézte egy darabig közömbösen, akkor feltápáskodott és azt mondta:

— Na, nézek már neked is valamit. Pedig nem érdemled meg — tette hozzá kis szünet után.

Egy köcsög aludttejet hozott ki a kamrából, s körülnézett, hol van a macska tányérja. De hogy nem találta, beütötte kalapja tetejét s abba kapart ki aludttejet.

Letette a kalapot a lába elé s azt mondta:

— No, gyere ide.

A macska leugrott a kerítésről, a kalaphoz osont. Lassú szimatolással, kényelmesen és kényeskedve körülzaglászta a kalapot, s mintha ímmel-ámmal fogna hozzá, lassan lefetyelni kezdte belőle az aludttejet.

— Ez ízlik, ugye? — kacagott fölényesen és megvetően az öreg.

— Köll még?

Mikor kiürült a kalap, az öreg megkérdezte:

Ötött neki megint, jócskán. A gyilkos gyönyörével nézte, hogy nő a macska hasa.

Harmadszor is öntött neki, nem is maradt aztán semmi a köcsögben, üresen odatette az üres lekváros üveg mellé.

A macska kinyalta a kalap alját, azután a bajuszát nyalogatta, majd elnyúlt a földön és nyomban elaludt.

Nagy ellenszenvvel és utálattal nézte a macskát, amint szétvetett lábakkal, hatalmas hassal aludt a kerítés tövében. Nincs haszontalanabb élet a macskánál. Ő sohasem túrta meg a háznál. Ezt is már több ízben kedve lett volna felakasztani. A macska mindig az után szimatol, mit torkoskodhatna. A legtorkosabb állat a macska. Ha rajta állna, bizony . . .

Nyilván őt is elnyomhatta a meleg itt a grádicson, mert arra riadt fel, hogy a fia áll előtte egy nagy nyaláb fattyal, meg a menyé az üres lekváros-üveggel a kezében, s mind a ketten harsányan kacagnak.

A kalapja ott volt a lába előtt a földön, nem tudta hogyan került oda, nyilván leesett a fejről, miközben szundikált; fölemelte a kalapot, a fejébe nyomta, s lecsapott fejével, duzzogva, rogygyant lábakkal megindult kifelé az utcára.

Kint az utcán lekuporodott a kiskapuban. Akkor eszébe jutott, hogy a jóelőbb megevett egy üveg lekvárt, de ő bizony már megint éhes, nem is ér a lekvár semmit, a délről megmaradt paprikást kellett volna megennie vagy szalonnát, amitől nem korogna az ember gyomra egész éjszaka.

